

**OKUL ÖNCESİ ÇOCUK MOBİLYALARI İLE İLGİLİ EBEVEYN GÖRÜŞLERİ VE
ÖNGÖRÜLEN MOBİLYA TASARIM ÖLÇÜTLERİ**

Erol BURDURLU Yılmaz KILIÇ A.Cemil İLÇE G.Cankız ELİBOL Gaye YENER
Hacettepe Üniversitesi, Ağaçişleri Endüstri Mühendisliği, 06532, Beytepe, Ankara, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmada okul öncesi çocuk mobilyası tasarımında yönlendirici olması amacıyla çocuk mobilyaları ile ilgili ebeveyn görüşleri araştırılmış ve bu görüşlere uygun tasarım kriterleri ortaya konmuştur.

Araştırmanın amacına uygun olarak, görüşme yapılacak bireylerin bazı demografik özelliklerinin saptanması ve bu bireylerin çocuk mobilyaları ile ilgili görüşlerinin konabilmesine yardımcı olacak bir anket hazırlanmıştır. Bu anket, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü içerisindeki Beytepe Ana Okulu'nda çocuğu bulunan 120 bireye dağıtılarak doldurtulmuştur. Anketin doğru doldurulması ve çocuğa ait özel bir oda olması şartına göre 85 anket geçerli sayılmış ve değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Elde edilen verilere göre, çocuk odası mobilyası seçiminde anne-baba-çocuk etkileşimi göreceli bir şekilde ön plana çıkmaktadır. Psiko-seksüel sürece bağlı çocuk gelişimine uygunluk (yeni bir çocukluk dönemine kadar kullanılabilme), dayanıklılık, kullanım emniyeti, çocuk antropometrisine uyum çocuk mobilyalarında en çok aranan özelliklerdir. Bunların yanı sıra, pembe, mavi ve sarı renklerin çocuklar tarafından en çok tercih edilen renkler olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Mobilya, Çocuk mobilyası tasarımı, Okul Öncesi Çocuk Mobilyaları, Ebeveyn tercihleri, Çocuk tercihleri

**PARENT OPINIONS ON THE FURNITURE FOR NURSERY CHILDREN AND DESIGNING
CRITERIA PROPER TO THESE OPINIONS**

ABSTRACT

In this study, parent opinions were researched for being directive in designing of the furniture for nursery children and furniture designing criteria were put forward proper to these opinions.

A questionnaire proper to the aim of study was prepared in order to determine some demographic characteristics, and opinions about the furniture for nursery children of the persons. This questionnaire was completed by the persons that have a child in the kindergarten in Beytepe Campus of Hacettepe University. 85 questionnaires were accepted valid according to the correct completing of the questionnaire and having a special room for the child and they were analysed.

According to the data obtained, the interaction of father-mother-child gradually goes to fore in the selection of child furniture. Conformity to child growth proper with psiko-sexual process (Using of the furniture by the child until a new growing period), using safety, adaptation to child anthropometry and durability are the most preferable characteristics of the child furniture. Pink, blue and yellow are the most preferential colors.

Key Words: Furniture, Furniture designing for children, Furniture of nursery school, Parent preferences, Children preferences

1. GİRİŞ

Mobilya mekanlar içerisinde sosyal, kültürel yaşamsal eylemlere dayalı ihtiyaçları konforlu bir şekilde karşılamak amacıyla oluşturulmuş estetik mekan donatı elemanları olarak tanımlanmaktadır. Mekanlar içerisinde yaşayan bireyler sosyal, ekonomik, kültürel ve demografik açıdan farklılık gösterdiklerinden bu bireylerin mobilyadan beklentileri de değişmektedir. Bu değişiklikler nedeniyle mobilyanın kullanıcı beklentilerine uyumlandırılması için çağdaş pazarlama anlayışının bir gereği olarak mobilya pazarı farklı kriterlere göre bölümlendirilerek hedef pazarlar ortaya çıkarılmaktadır. Hedef pazarların ortaya çıkarılmasında kullanılan kriterlerden biri de demografik bir unsur olarak “yaş” tır.

Yaşa bağlı olarak mobilya hedef pazarları üç ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; okul öncesi çocuk (bebe) mobilyası (0-6 yaş), genç odası (7+yaş) mobilyası ve ebeveyn mobilyası olarak sıralanmaktadır. Ayrıca, bu mobilyaların hepsi “konut mobilyaları” olarak bir üst başlık altında da toplanabilmektedir.

Okul öncesi dönem, çocukların 3-6 yaş aralığını kapsamakta, erken çocukluk veya bebeklikten çocukluğa geçiş dönemi olarak tanımlanmaktadır. Bu dönemde çocuk “oyun çocuğu” olup, bedensel ve zihinsel gelişimi çevresinden, kendisine sağlanan imkanlardan ve yönlendirilmesinden büyük oranda etkilenmektedir. Kendisine ayrı bir oda sağlanması ve bu oda içerisindeki mobilya ve benzeri mekan donatı elemanları çocuğun özgür hareket etmesi, benliğinin gelişmesi ve mekan-eşya ilişkisinin kavranması açısından önemli görülmektedir. Konuyla ilgili çocuğun gelişimi ve davranışı analizine yönelik konu ile ilgili görülen araştırmalar aşağıda verilmiştir;

Çocuğun bedensel ve zihinsel ilerlemesine bağlı olarak yaşadığı çevresini algılaması, mekan ve eşyaları tanıması ve kullanması 3-6 yaş döneminden başlayarak gelişme göstermektedir. Yaşadığı çevrenin düzeni çocuk üzerinde önemli etkiler bırakmakta olup, bu çevre içerisinde kendisine ait bir mekana sahip olmasının ve bu mekanda çocuğun kullanabileceği mobilya ve donatı elemanlarının yapısı da çocuğu gelişimi üzerinde etkilidir (1).

Çocuğun ilk iki yılından itibaren anne-babalar, çocuklarının çevrelerinin organizasyonunda düzenleyici ve yol gösterici bir rol üstlenmektedir. 3-6 yaş arası çocukların yeteneklerinin en hızlı geliştiği bir dönem olup, doğru tasarlanan bir çevreden gelecek uyarılar doğrultusunda görmesine, tutmasına, dokunmasına olanak verildiğinde çocuğun zihinsel gelişimi hızlanmaktadır. Ayrıca bu fiziksel çevre çocuğun sosyalleşmesinde de önemli bir rol oynamaktadır (2).

Okul öncesi dönemde, çocuğun fiziksel çevresi özellikle anne, baba ve diğer yetişkinlerin kontrolü altındadır. Yetişkinler kendi eğilimleri doğrultusunda çocuğa ait mekanı biçimlendirirken, bu mekanda yer alacak mobilya ve donatı elemanlarını da kendi zevkleri doğrultusunda seçerler. Bu durumda, çocuk odasında yer alması gereken mobilya ve oyuncakların seçimi de anne-babanın kontrolü altındadır (3).

3-6 yaş grubu çocukların bedensel ve zihinsel gelişmelerinde çevreleri ve bu çevrelerde bulunan mobilyalar ve donatı elemanları son derece önemlidir. Çocuk odalarında yetişkinlerin kullandıkları kendi beğenilerini yansıtan mobilyaları sunmak yerine, çocuğun yaratıcılığını harekete geçirecek, psikolojik ve zihinsel gelişimine yardımcı olacak, fonksiyonelliğin yanı sıra eğlendiriciliğin ön plana çıktığı mobilyalar kullanılmalıdır (4).

3-6 yaş çocuklarının gelişiminde oyun önemli rol oynar. Oyun arkadaşı ve oyuncak seçiminde cinsiyet önemli görülmektedir. Çocuklar kendi cinsiyetle oynamayı sevmekte ve cinsiyetlerine uygun oyuncaklar seçmektedir. Oyuncak seçiminde ebeveynler de etkili olmakta, oyuncak türü seçimi sosyo-ekonomik düzeye göre değişmektedir (5).

Genel anlamda mobilya tercihi anne ve babalar etkili olmakta ve tercih karar vericinin cinsiyetine göre değişmektedir (6).

Mobilya tasarımı kullanıcının niteliklerine ve kullanım amacına bağlı olarak yapılmaktadır. Ortaya çıkan ürün farklı alanlarda faaliyet gösteren kişilerce de değerlendirilmelidir. Bir pedagog, mobilyanın çocuk psikolojisine etkisi üzerinde dururken, bir ergonomist de mobilya ölçülerinin çocuğun vücuduna uygunluğunu değerlendirmektedir (4).

Çocuk odalarında yetişkinlerin kendi dünyalarında kullandıkları mobilyaların küçültülmüş kopyaları kullanılmamalıdır. Bu mobilyalar, onlara zevk vermeyeceği gibi sıkılmalarına da neden olacaktır. Çocuk odası mobilyası, oyuncak gibi, çocuğun kullanmaktan zevk alabileceği bir objeler grubu olmalıdır (4).

Renk tercihinde yaş önemli bir etkidir ve renk tercihi yaş ve olgunlukla değişim göstermektedir. Çocukta üç yaşından önce renk tercihinde bir tutarlılığın görülmekte, 3-15 yaş arasında ise renk tercihlerinde değişim olmamaktadır (4).

Çocuğun çevresini algılamasında doku, form ve renk temel değişkenlerdendir. Mekanın ve mobilyanın tasarlanmasında bu üç öge birlikte göz önüne alınmalıdır. 3-6 yaş arasındaki çocuklar çevrelerini algılayarak form'dan ziyade rengi ön plana çıkarmaktadır (7).

Tasarımda, renk, başlı başına üzerinde durulması gereken bir unsurdur. Günümüz bilimi rengin insan üzerindeki etkisini kanıtlamış durumdadır. Bu nedenle çocuklar üzerinde psikolojik bir etken olan rengin doğru kullanımı gerekmektedir. Fiziksel ve ruhsal bir tetikleyici olan kırmızıyı hiperaktif bir çocuğun çevresinde kullanmak yanlışken, bu rengi ve tonlarını egzersize ihtiyacı olan çocuk odalarında kullanmak doğru bir seçenek olacaktır. Hem uyku düzenleyici hem de sakinleştirici etkisiyle mavi çocuk odaları için çok uygundur bir renktir. Bununla birlikte, laciverte çalan mavi tonu depresyon yarattığı için kötü bir seçim olacaktır. Çocuğun spora yönlendirilmesi isteniyorsa, en güzel renk turuncu olup, sevgi belirtisi olan renk de pembe (8).

Formların farklı düzenlenmesi ya da farklı formların bir araya gelmesi çocuğun mobilya kullanımını ve algılamasını etkileyecek bir ölçüt olarak ele alınabilir. Formda bütünlük sağlanması da mobilyanın kullanımına kolaylık getirecektir. Geometrik formlar da kullanıldıkları mekan ya da nesnelere üzerinde farklı etkiler yaratmaktadır. Dikdörtgen formların dengeli ve dinamik, dar açılı formların rahatsız, dairesel formların ise rahatlatıcı ve dinlendirici bir etki yarattığı gözlenmiştir (9).

Bu araştırmalardan görüleceği üzere özde çocuk odalarında, genelde okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan mobilya ve donatı elemanları çocukların bedensel ve zihinsel gelişimleri yanı sıra psikolojilerine de etkide bulunmaktadır. Bu nedenle, çocuklar için tasarlanan mobilyalarda, mobilyanın ürün değeri üzerinde etkili olan form, ergonomi, malzeme, renk vb. tasarım kriterlerinin doğru değerlendirilmesi, çocuklara uygun kriterlerin ortaya konması gerekmektedir. Bu çalışma ile bu sorunun çözümüne katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

2. YÖNTEM

Okul öncesi çocuk mobilyalarında tasarım kriterlerinin nicelik unsurları açısından ortaya konabilmesi için bir anket hazırlanmıştır. Söz konusu ankette, ankete katılanların demografik özelliklerini ortaya koymaya yönelik yaş, meslek, eğitim durumu, aylık aile geliri, cinsiyet gibi bağımsız değişken soruları, bağımlı değişken olarak da tasarım ve mobilya satın alma karar kriterleri olan sorular yer almıştır. Ayrıca, okul öncesi çocukların renk tercihlerinin belirlenmesine yönelik sorulara da yer almıştır. Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi için hazırlanan anketler Hacettepe Üniversitesi'nin Beytepe kampüsü'ndeki Beytepe Anaokulu'nda çocuğu bulunan 120 kişiye verilmiş ve evlerinde doldurularak sağlanmıştır. Çocuğa ait özel oda olması ve anketin doğru doldurulması kriteri alınarak 120 anketin 85'i geçerli kabul edilmiştir ve değerlendirme kapsamına alınmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Ankete Katılanların Bazı Demografik Özellikleri

Ankete konu olan çocuk velisi bireylerin bazı demografik özellikleri Tablo-1'de verilmiştir.

Tablo-1'den de anlaşılacağı üzere ankete katılan kişilerin çoğunluğunu 31-40 yaş grubu (%69,4) oluştururken, memurların oranının (%24,7) meslek grubunda ilk sırayı aldığı ve buna en yakın olarak da %21,2 ile eğitimcilerin geldiği belirlenmiştir. Ankete katılanların %76,5'inin fakülte mezunu olduğu belirlenirken %14,1 'inin lise mezunu olduğu belirlenmiş ve liseden daha düşük bir eğitim düzeyi olan denek kaydedilmemiştir. Gelir düzeyine bakıldığında da deneklerin %31,8 'inin aylık gelirinin 1,5 milyar ve üzeri olduğu, bunu takiben %24,7 'sinin de 701 milyon ile 1 milyar lira arası bir gelire sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo-1. Ankete katılan ebeveynler hakkındaki demografik veriler

		F	%			F	%
Yaş	20 –30	13	15,3	Eğitim Durumu	Lise	12	14,1
	31 - 40	59	69,4		Meslek Y.O.	8	9,4
	41 –	13	15,3		Fakülte	65	76,5
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Meslek Grubu	Eğitimci	18	21,2	Aylık Aile Geliri (Milyon)	300 – 700	19	22,4
	Memur	21	24,7		701 – 1000	21	24,7
	Sağlık Personeli	15	17,6		1000 – 1500	18	21,2
	Ev Hanımı	7	8,2		1500 -	27	31,8
	Mühendis	12	14,1		Toplam	85	100
	Diğer	12	14,1	Cinsiyet	Bayan	56	65,9
	Toplam	85	100		Erkek	29	34,1
			Toplam		85	100	

Tablo-2. Çocuklara ait yaş-cinsiyet dağılımı

		CİNSİYET		TOPLAM	
		Kız	Erkek	F	%
Yaş	4	6	6	12	14,1
	5	6	8	14	16,5
	6	31	28	59	69,4
Toplam	F	43	42	85	100
	%	50,6	49,4	100	100

Ankete konu olan ebeveynlerin çocuklarının yaş ve cinsiyet dağılımı Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo-2 incelendiğinde ankete konu olan ebeveynlerin çocuklarının cinsiyetleri hemen hemen eşit olarak dağılım gösterirken, bunların büyük bir bölümünü 6 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır (%69,4).

3.2. Çocuk Odası Mobilyalarında Seçim Kararı

Çocuk odalarında kullanılan mobilyaların seçiminde kararı kimin vereceği konusundaki anket görüşleri Tablo-3 de verilmiştir. Tablodan görüleceği üzere, bu konudaki karar ağırlıkla (% 54,1) anne-baba ve çocuk tarafından ortak olarak verilmektedir.

Tablo-3. Çocuk odası mobilyasının seçiminde karar veren kişi

	F	%
Anne	7	8,2
Baba	10	11,8
Çocuk	5	5,9
Anne-Baba	17	20,0
Anne-Baba-Çocuk	46	54,1
Toplam	85	100

3.3. Çocuk Mobilyası Satın Alırken Aranılan Özellikler

Çocuk odası mobilyası satın alırken göz önüne alınan özelliklere ait veriler Tablo-4’de bu mobilyaların seçim kriterlerinin karşılaştırılması ise Tablo-5 ‘de verilmiştir.

Tablo-4 ve 5 incelendiğinde, kalite (%48,2) ve ekonomikliğin (%47,1) ebeveynler tarafından çok fazla önemsenmediği ancak, kalite-fiyat dengesinin mutlaka olması gerektiği (%76,5) vurgulanmaktadır. Kullanılan malzemelerin de ebeveynler tarafından fazla önemsenmediği (%47,1) belirlenmiştir. Bununla birlikte tasarlanacak mobilyada dayanımın (%67,1) ve çocuk zevkine uygunluğun (%74,1) ön planda tutulması gerektiği ankete katılan kişiler tarafından belirtilmektedir. Ayrıca, mobilyanın ergonomik olmasından ziyade fonksiyonel (%74,1) ve emniyetli (%76,5) olması gerektiği belirlenmiştir

Bu sonuçlar; bir depolama mobilyası tasarlanırken öncelikle kalite-fiyat dengesinin kurulması, emniyetli ve fonksiyonel olması, ebeveyn zevkine çok çocuk zevkine uygun olması ve dayanıklı olması gibi faktörlerin ön planda tutulması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo-4. Depolama mobilyası satın alırken dikkate edilmesi gereken hususlara ait anket sonuçları

		F	%		F	%	
Kalite-Fiyat Dengesi	Seçen	65	76,5	Diğer Mobilyalara Uygunluk	Seçen	23	27,1
	Seçmeyen	20	23,5		Seçmeyen	62	72,9
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Kalite	Seçen	41	48,2	Dayanıklılık	Seçen	57	67,1
	Seçmeyen	44	51,8		Seçmeyen	28	32,9
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Ekonomiklik	Seçen	40	47,1	Tasarımın Farklı Olması	Seçen	32	37,6
	Seçmeyen	45	52,9		Seçmeyen	53	62,4
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Kullanılan Malzemenin Önemi	Seçen	40	47,1	Fonksiyonellik	Seçen	63	74,1
	Seçmeyen	45	52,9		Seçmeyen	22	25,9
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Ebeveyn Zevkine Uygunluk	Seçen	32	37,6	Ergonomi	Seçen	38	44,7
	Seçmeyen	53	62,4		Seçmeyen	47	55,3
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Çocuğun Zevkine Uygunluk	Seçen	63	74,1	Emniyet	Seçen	65	76,5
	Seçmeyen	22	25,9		Seçmeyen	20	23,5
	Toplam	85	100		Toplam	85	100

Tablo-5. Depolama mobilyası tercihinde seçim kriterlerinin karşılaştırılması.

Seçim Kriteri	Seçim Oranı (%)
Kalite - Fiyat Dengesi	76,5
Emniyet	76,5
Fonksiyonellik	74,1
Çocuğun Zevkine Uygunluk	74,1
Dayanıklılık	67,1
Ebeveyn Zevkine Uygunluk	48,2
Ekonomiklik	47,1
Kullanılan Malzeme	47,1
Ergonomi	44,7
Kalite	37,6
Tasarımın Farklı Olması	37,6
Diğer Mobilyalara Uygunluk	27,1

3.4. Çocuk Odalarında Kullanılan Mevcut Mobilyaların Çocukların İhtiyaçlarına Uygunluğu

Çocukların odalarında bulunan mobilyaların çocukların zevk ve ihtiyaçlarına uygun olup olmadığının tespiti için sorulan soruya alınan cevaplar Tablo-6 da verilmiştir. Tablodan anlaşılacağı üzere söz konusu mobilyaların çocukların ihtiyaçlarına çoğunlukla uygun olduğu (%68,2) görülmektedir. Ancak, halen kullanımda olan mobilyaların çocukların ihtiyaçlarına uygun olmama oranı da (%31,8) dikkat çekicidir.

Tablo-6. Çocuk odalarında kullanılan mevcut mobilyaların çocukların ihtiyaçlarına uygunluğu

	F	%
Uygun	58	68,2
Uygun Değil	27	31,8
Toplam	85	100

3.5. Çocuk Mobilyalarında Antropometrik Uyum

Çocuk mobilyalarında mobilya ölçülerinin antropometrik olarak çocukların ölçüsüne uygunluğuna ilişkin önem derecesi Tablo-7'da verilmiştir. Bu verilere göre ölçülerin ebeveynlerce önemsendiği belirlenmiştir (%85,9).

Tablo-7. Çocuk mobilyalarında antropometrik uyumun önemi

	F	%
Az Önemli	12	14,1
Önemli	54	63,5
Çok Önemli	19	22,4
Toplam	85	100

Depolama mobilyalarının kullanımı hakkındaki ebeveyn görüşlerine göre; tasarlanacak mobilyalarda ölçüler öncelikle çocuğun rahatlıkla kullanabileceği gibi olması gerekmektedir (%47,1). İstenilen ölçülerde ayarlanabilir olması gerekliliği 2. önem sırasında olurken, mobilyanın bir bölümünün çocuğa, bir bölümünün ise ebeveyne uygun olması gerekliliği ise 3. önem düzeyinde çıkmıştır (Tablo-8).

Tablo-8. Depolama mobilyasının boyutları hakkındaki görüşler

	F	%
Çocuğun Rahatlıkla Kullanabileceği Gibi Olmalı	40	47,1
Ayarlanabilir Özellikte Olmalı	23	27,1
Bir Bölümü Çocuğa-Bir Bölümü Bana Uygun Olmalı	22	25,9
Toplam	85	100

3.6. Çocukların Gelişim Özelliklerinin Tasarıma Etkisi

Çocuk mobilyalarının tasarımında çocukların gelişim özelliklerinin dikkate alınıp alınmaması gerekliliği konusundaki anket görüşleri Tablo-9 'de verilmiştir. Mobilya tasarımında çocukların gelişim özelliklerinin dikkate alınması gerekliliğinin "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %56,5, "Önemli" olduğunu belirtenlerin oranı ise %35,3 olup, genel anlamda çocukların gelişim özellikleri mobilya tasarımında önemli görülmektedir.

Tablo-9. Çocuk mobilyalarının tasarlanmasında gelişim özelliklerinin dikkate alınmasının önemi

	F	%
Önemsiz	7	8,2
Önemli	30	35,3
Çok Önemli	48	56,5
Toplam	85	100

3.7. Çocuk Mobilyalarında Depolanan Eşyalar

Çocuk odalarındaki depolama mobilyalarında depolanan eşyaların dağılımı Tablo-10 'de verilmiştir. Tablo incelenirse, psiko-seksüel gelişimin doğal bir sonucu olarak en çok oyuncak depolanması için hacime ihtiyaç olduğu (%42,4) görülecektir. Bununla beraber depolama mobilyalarında giyecek depolaması için ayrılan hacimlerin öncelikli olmaması gerektiği anlaşılmaktadır (%8,2)

Tablo-10. Depolama mobilyalarında depolanan eşyalar

	F	%
Oyuncak	36	42,4
Temizlik-Bakım Ürünü	11	12,9
Aksesuar	21	24,7
Giyecek	7	8,2
Kitap-Dergi	10	11,8
Toplam	85	100

3.8. Depolama Mobilyalarında Aranılan Özellikler

Çocuğun kullanacağı bir depolama mobilyasında bulunması istenen özelliklere ait anket verileri ve bunların karşılaştırılması Tablo-11 ve 12'de verilmiştir. Tablolar incelendiğinde, tasarım yaparken emniyet kriterinin ilk sırada yer aldığı (%80,2) görülmektedir. Bununla birlikte, tasarlanacak mobilyaların odayı toplamayı zevk haline getirebilecek nitelikte bir fonksiyona sahip olması gerektiği (%70,6), aynı şekilde çocuğun depolama alışkanlığı kazanmasında yardımcı olma niteliğinde (%65,9) ve depolama ihtiyacını kolaylıkla çözümlenebilecek (%63,5) tarzda tasarlanması gerektiği görülmektedir. Ayrıca, tasarlanacak mobilya, darbelere karşı dayanıklı olmalı (%58,8) ve çocuğun yaşının gerektirdiği özelliklere uygun olmalıdır (%56,5). Renk ve şekil bakımından da çocuğun ilgisini çekmelidir (%47,1).

Tablo-11. Çocuğa ait bir depolama mobilyasında bulunması istenilen özellikler

		F	%		F	%
Kullanım Özellikleri Ebeveyne Uygun Olarak tasarlanmalı	Seçen	13	15,3	Darbelere Dayanıklı Olmalı	Seçen	50 58,8
	Seçmeyen	72	84,7		Seçmeyen	35 41,2
	Toplam	85	100		Toplam	85 100
Mobilyalar Sadece Çocuğa Ait Olmalı	Seçen	31	36,5	Çocuğun İlgisini Çekecek Renk Ve Şekillerde Olmalı	Seçen	40 47,1
	Seçmeyen	54	63,5		Seçmeyen	45 52,9
	Toplam	85	100		Toplam	85 100
Kilitli Bir Bölüm Bulundurulmalı	Seçen	23	27,1	Aynalı Bir Bölüm Bulundurulmalı	Seçen	24 28,2
	Seçmeyen	62	72,9		Seçmeyen	61 71,8
	Toplam	85	100		Toplam	85 100
Taşınabilir Olmalı	Seçen	37	43,5	Odayı Toplamayı Zevk Haline Getirebilecek Nitelikte Olmalı	Seçen	60 70,6
	Seçmeyen	48	56,5		Seçmeyen	25 29,4
	Toplam	85	100		Toplam	85 100
Çocuğun Odadan Odaya Taşıyabileceği Özellikte Olmalı	Seçen	14	16,5	Depolama İhtiyacını Karşılarken Kolaylık Sağlamalı	Seçen	54 63,5
	Seçmeyen	71	83,5		Seçmeyen	31 36,5
	Toplam	85	100		Toplam	85 100
Yalnızca Oyun Araçları Depolanabilmeli	Seçen	27	31,8	Çocuk Büyüyene Kadar Aynı Mobilyayı Kullanmalı	Seçen	35 41,2
	Seçmeyen	58	68,2		Seçmeyen	50 58,8
	Toplam	85	100		Toplam	85 100
Depolama Alışkanlığı Kazandırmalı	Seçen	56	65,9	Çocuğun Yaşının Getirdiği Özelliklere Uygun Olmalı	Seçen	48 56,5
	Seçmeyen	29	34,1		Seçmeyen	37 43,5
	Toplam	85	100		Toplam	85 100
Çocuğun Rahatça Kullanacağı Emniyette Tasarlanmalı	Seçen	68	80,2			
	Seçmeyen	16	18,8			
	Toplam	85	100			

Tablo-12. Depolama mobilyasında bulunması istenilen özelliklerin karşılaştırılması

Seçim Kriteri	Seçim Oranı (%)
Çocuğun Rahatça Kullanacağı Emniyette Tasarlanmalı	80,2
Odayı Toplamayı Zevk Haline Getirebilecek Nitelikte Olmalı	70,6
Depolama Alışkanlığı Kazandırmalı	65,9
Depolama İhtiyacını Karşılarken Kolaylık Sağlamalı	63,5
Darbelere Dayanıklı Olmalı	58,8
Çocuğun Yaşının Getirdiği Özelliklere Uygun Olmalı	56,5
Çocuğun İlgisini Çekecek Renk Ve Şekillerde Olmalı	47,1
Taşınabilir Olmalı	43,5
Çocuk Büyüyene Kadar Aynı Mobilyayı Kullanmalı	41,2
Mobilyalar Sadece Çocuğa Ait Olmalı	36,5
Yalnızca Oyun Araçları Depolanabilmeli	31,8
Aynalı Bir Bölüm Bulundurmalı	28,2
Kilitli Bir Bölüm Bulundurmalı	27,1
Çocuğun Odadan Odaya Talınabileceği Özellikte Olmalı	16,5
Kullanım Özellikleri Ebeveyne Uygun Olarak tasarlanmalı	15,3

3.9. Depolama Mobilyalarının YüzeY Görünümleri

Depolama mobilyalarının yüzeY görünümüleri hakkındaki görüşler incelendiğinde; ahşap yüzeY görünümünün diğEr yüzeY görünümüne göre en çok tercih edilen yüzeY görünümü olduğu belirlenmiştir (%42,4). Bunun dışındaki yüzeY görünümüleri tercih değerleri oldukça düşüktür. Ancak yüzeY görünümü türünün tasarımcının tercihine bırakılmasının da önemli olduğu (%36,5) belirlenmiştir (Tablo-13). Buna göre, tasarımcı yüzeY tercihlerinin kullanıcı tercihleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo-13. Depolama mobilyasının yüzeY görünümü hakkındaki görüşler

	F	%
Ahşap	36	42,4
Ahşap - Metal – Plastik	9	10,6
Lake Boyalı	5	5,9
Tasarımcı Belirlemeli	31	36,5
DiğEr	4	4,7
Toplam	85	100

3.10. Çocuk Mobilyalarında Tercih Edilen Renkler

Mobilyaların renk tercihlerine ait görüşlerin sonuçları ve bunların karşılaştırılması Tablo-14 ve 15'te verilmiştir. Bu tablo sonuçları incelendiğinde; çocukların en çok pembe ve sarı renkleri tercih ettikleri (%84,7-%75,3) daha sonra açık mavi ve pembenin açık tonunu tercih ettikleri belirlenmiştir (%70,6-%56,5). Açık sarı, lacivert ve siyah gibi renklerin ise hemen hemen hiç tercih edilmediği belirlenmiştir.

Tablo-14. Çocuk mobilyalarında renk tercihleri

		F	%		F	%	
Açık Pembe	Seçen	48	56,5	Sarı	Seçen	64	75,3
	Seçmeyen	37	43,5		Seçmeyen	21	24,7
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Pembe	Seçen	72	84,7	Lacivert	Seçen	3	3,5
	Seçmeyen	13	15,3		Seçmeyen	82	96,5
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Açık Mavi	Seçen	60	70,6	Mor	Seçen	42	49,4
	Seçmeyen	25	29,4		Seçmeyen	43	50,6
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Açık Yeşil	Seçen	38	44,7	Siyah	Seçen	2	2,4
	Seçmeyen	47	55,3		Seçmeyen	83	98,6
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Yeşil	Seçen	34	40	Beyaz	Seçen	43	50,6
	Seçmeyen	51	60		Seçmeyen	42	49,4
	Toplam	85	100		Toplam	85	100
Açık Sarı	Seçen	28	32,9				
	Seçmeyen	57	67,1				
	Toplam	85	100				

Tablo-15. Mobilyadaki renk tercihlerinin karşılaştırılması

Seçim Kriteri	Seçim Oranı (%)
Pembe	84,7
Sarı	75,3
A. Mavi	70,6
A. Pembe	56,5
Beyaz	50,6
Mor	49,4
A. Yeşil	44,7
Yeşil	40
A. Sarı	32,9
Lacivert	3,5
Siyah	2,4

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada okul öncesi çocukların odalarında kullanılan mobilyaların çocukların ve ebeveynlerinin ihtiyaçlarını karşılayıp-karşılamayacağı, kullanım sonrası ortaya çıkan duruma göre ebeveynlerin çocuk odası mobilyalarından beklentileri ve mobilya satın almada tercih kriterleri araştırılmıştır. Araştırmada anketle sorgulama yöntemi kullanılmış olup, elde edilen sonuçlar aşağıda özet olarak verilmiştir.

- Çocuk odası mobilyasının seçiminde anne-baba-çocuk etkileşimi ön plana çıkmaktadır. Ancak, çocuğun karar sürecine katılabilmesi için fikir yürütebilir yaşta (3+ yaş) olması gerekir. Yeni doğan çocuklara yönelik ilk satın alma kararında, doğal olarak, anne-baba etkilidir.
- Çocuk odası mobilyası satın alınırken kalite-fiyat dengesi, dayanıklılık, çocuk zevkine uygunluk, fonksiyonellik ve kullanım emniyeti ön plana çıkmaktadır. Bu kriterlerden dayanıklılık ve kullanım

emniyeti özellikle çocuk oda mobilyalarında önemlidir. Çünkü, mobilyaların bilinçsizlikten kaynaklanan hor kullanımı ve çocuğun sağlığı söz konusudur.

- c) Ebeveynler tarafından satın alınan ve halen kullanılmakta olan çocuk odası mobilyalarından genel anlamda bir memnuniyet söz konusudur. Bunda, mobilyaların doğum öncesi ebeveynler tarafından kendi zevklerine uygun olarak alınması etkilidir. Ancak, memnuniyetsizlik oranı da dikkate değerdir. Bunda da başlangıçta tercihle alınan mobilyanın kullanım aşamasında ihtiyaçları tam olarak karşılamaması etkili olabilir.
- d) Çocuk odaları için tasarlanan mobilyalarda ölçülerin çocuk ölçüleri ile uyumlu olması, çocukların kendi başlarına mobilyaları kullanabilmeleri son derece önemli görülmektedir. Özellikle raflı mobilyalarda rafların ayarlanabilir olması istenmektedir. Bir başka önemli ayrıntı ise, ebeveynlerin çocuk mobilyalarındaki bazı ölçülerin kendilerine uygun olmasını istemeleridir. Bunda, oda düzenini çocukların inisiyatifine bırakmak istemeyen aileler etkili olmuş olabilir.
- e) Çocukların gelişim özellikleri çocuk mobilyalarının tasarımında etkili görülmektedir. Buradan, mobilyanın sadece çocuklarla ilgili belli bir yaşa göre değil, çocuğun gelişim sürecinde rahatsızlık vermeyecek ayrıntılara göre tasarlanması sonucu çıkmaktadır. Örneğin, tasarlanmış olan mobilyalar çocuğun 1 yaşındaki ihtiyaçlarını karşıladığı gibi 6 yaşındaki ihtiyaçlarını da karşılayabilmelidir.
- f) Çocuk odalarında ağırlıklı oyuncak depolaması yapılırken aksesuar, kitap-dergi ve temizlik-bakım ürünleri depolama ihtiyacı da ön plandadır. Bundan hareketle, depolama mobilyaları tasarlanırken, uygulamanın aksine, giyecek depolama hacimleri yerine oyuncak depolama hacimlerine öncelik verilmelidir. Ayrıca, depolama mobilyalarında emniyetli kullanıma önem verilmesi, sağlığa zararlı maddeler içermemesi, çocuğa depolama alışkanlığı kazandırması, darbelere dayanıklılık, çocuk gelişimine uygun ihtiyaçları karşılaması, taşınabilir olması gibi özellikler aranmaktadır.
- g) Çocuk mobilyalarında en çok ahşap görünümü tercih edilirken, yüzey görünümünün tasarımcıya bırakılması görüşünde olanların sayısı da dikkate değerdir. Buna göre, ebeveynlerin estetik olması şartıyla her tür görünüşte mobilyayı satın alabileceği düşünülebilir.
- h) Çocukların mobilyalarında görmek istedikleri renkler sırasıyla pembe, sarı, mavi, beyaz ve mor renklerdir. Lacivert ve siyah hemen-hemen hiç tercih edilmeyen renklerdir. Bu tercih dağılımı, çocuk psikolojisi ile ilgili literatürle de uyumludur.

KAYNAKLAR

1. Yavuzer, H., **Çocuk Psikolojisi**, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1984.
2. Altman, I., **Children And The Environment** Newyork: Plenum Press, 1980.
3. Bozdayı, M. (Önal), "Children In The Physical Environment An Approach To Design For Children A Day-Care Center Proposal İn Beytepe, Ankara", **Yüksek Lisans Tezi**, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, 1988.
4. Curaoğlu, F., (Doğramacı), "**3-6 Yaş Grubunda Çocuk Odası Mobilyasına Ve Tasarım Ölçütlerine Bir Yaklaşım**", **Yüksek Lisans Tezi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
5. Doğanay, J., "Anasınıfına Devam Eden Çocukların Ebeveynlerinin Çocuk Oyun Ve Oyuncakları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi", Yayınlanmamış **Yükseklisans Tezi**, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi Abd., 1998.
6. Akyüz, İ., "Mobilya Tercihinde Tüketici Davranışlarının Cinsiyet Açısından Araştırılması (Trabzon İli Merkez İlçe Örneği)", Yayınlanmamış **Yüksek Lisans Tezi**, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 1998.
7. Konrot, M., "Okul Öncesi Çocukların Oyun Odası Duvarları İçin Seçtikleri Renkler", **Yüksek Lisans Tezi**, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 1989.
8. Sümer, E., "**Çocukların Dekoratörü**", Hürriyet Cumartesi Eki, 3 Ocak, 2004
9. Aydınlı, S., "Mekansal Değerlendirmede Algısal Yargılara Dayalı Bir Model", **Doktora Tezi**, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, 1986